

Nogle Bemærkninger om den seneste Tids Indkomst- og Formuebeskatning.

Af C. Helkett ¹⁾

De seneste Aars Lovgivning indenfor Indkomst- og Formuebeskatningen har, bortset fra enkelte Omraader, ikke givet Plads for Regler, der i væsentlig Grad betyder et Brud med de Principper, som har været bestemmende for denne Type af direkte Beskatning heri Landet i det tyvende Aarhundrede. I nogle Love, som indenfor Teknikernes Kreds ofte kaldes for Ligningslovene, nemlig to Love af 22. December 1939 og 1941 samt en Lov af 19. December 1942, er der for et begrænset Tidsrum givet en Del Regler, som enten udfylder Lakuner i den tidligere Lovgivning og Retspraksis eller modificerer Bestemmelser, som havde vist sig at være forældede eller irrationelle. Et andet Sæt af Love, ligeledes med tidsbegrænset Virkefelt — senest en Lov af 9. Marts 1943 — har givet ændrede Regler for Beskatningen af kooperative Foretagender og har indført en iøvrigt stærkt omdisputeret Nydannelse af Beskatningsreglerne for de heri Landet hjemmehørende Aktieselskaber; desuden findes i disse Love saadanne Bestemmelser om Beskatning af Merfortjenester, som altid dukker op under ekstraordinære økonomiske Situationer som den nuværende. Endelig er der dels med Hjemmel i specielle Tekstanmærkninger paa de aarlige Finanslove, dels paa Grundlag af Cirkulærer og Vejledninger fra Administrationen skabt et System af Regler, som i særlig Grad tager Sigte paa at afbøde den skattemæssige Virkning af de Ulemper, som enten nu er til Stede som en Følge af de vanskelige Forsyningsforhold, eller som kan befrygtes at indtræde, naar Krigen hører op, og der paany viser sig Muligheder for ordnede Tilførselsforhold. De efterfølgende Bemærkninger har til Formaal at optrække Retningslinierne i disse nye Bestemmelser med særlig Fremhævelse af de Reg-

¹⁾ Lektor, Kontorchef, cand. jur.

Nogle Bemærkninger om den seneste Tids Indkomst- og Formuebeskatning.

Af C. Helkett ¹⁾

De seneste Aars Lovgivning indenfor Indkomst- og Formuebeskatningen har, bortset fra enkelte Omraader, ikke givet Plads for Regler, der i væsentlig Grad betyder et Brud med de Principper, som har været bestemmende for denne Type af direkte Beskatning heri Landet i det tyvende Aarhundrede. I nogle Love, som indenfor Teknikernes Kreds ofte kaldes for Ligningslovene, nemlig to Love af 22. December 1939 og 1941 samt en Lov af 19. December 1942, er der for et begrænset Tidsrum givet en Del Regler, som enten udfylder Lakuner i den tidligere Lovgivning og Retspraksis eller modificerer Bestemmelser, som havde vist sig at være forældede eller irrationelle. Et andet Sæt af Love, ligeledes med tidsbegrænset Virkefelt — senest en Lov af 9. Marts 1943 — har givet ændrede Regler for Beskatningen af kooperative Foretagender og har indført en iøvrigt stærkt omdisputeret Nydannelse af Beskatningsreglerne for de heri Landet hjemmehørende Aktieselskaber; desuden findes i disse Love saadanne Bestemmelser om Beskatning af Merfortjenester, som altid dukker op under ekstraordinære økonomiske Situationer som den nuværende. Endelig er der dels med Hjemmel i specielle Tekstanmærkninger paa de aarlige Finanslove, dels paa Grundlag af Cirkulærer og Vejledninger fra Administrationen skabt et System af Regler, som i særlig Grad tager Sigte paa at afbøde den skattemæssige Virkning af de Ulemper, som enten nu er til Stede som en Følge af de vanskelige Forsyningsforhold, eller som kan befrygtes at indtræde, naar Krigen hører op, og der paany viser sig Muligheder for ordnede Tilførselsforhold. De efterfølgende Bemærkninger har til Formaal at optrække Retningslinierne i disse nye Bestemmelser med særlig Fremhævelse af de Reg-

¹⁾ Lektor, Kontorchef, cand. jur.

ler, der først har faaet Virkning for det nu afsluttede og det kommende Skatteaar.

A. Ligningslovenes Regler.

1. *De særlige Bestemmelser om den skattemæssige Behandling af Avance og Tab ved Realisation af Værdipapirer.*

Medens den ordinære Statsskattelovs Regler som bekendt alene giver Grundlag for til den skattepligtige Indkomst at henføre Gevinst og Tab ved Salg af Værdipapirer, der er indkøbt i Spekulationsøjemed, indførte den ældste af Ligningslovene med Virkning fra og med Skatteaaret 1940/41 den Regel, at Skattepligten ogsaa skulde omfatte Gevinst ved Salg af Aktier, der var erhvervet som Anlægspapirer. Endvidere bestemtes det, at Tab paa saavel Spekulationseffekter som paa Anlægsaktier alene skulde kunne fradrages i en til Indkomsten medregnet Realisationsfortjeneste paa Værdipapirer, men ikke i anden Indkomst. Formaalet med Bestemmelsen var at søge at forhindre, at Aktiekurserne jobbedes op i saadanne Højder, som selve Krigskonjunkturerne maaske knap kunde bære, og som der aldeles ingen Baggrund kunde forventes at være for, naar Krigen engang hørte op. Man vilde søge Lære i de skæbnesvangre Forhold, som herskede under og efter den forrige Verdenskrig. Hensigten med Lovreglen var forsaa vidt god nok; men Situationen udviklede sig jo anderledes, end man dengang ventede, og Inddragningen af Anlægsaktierne under Beskatningsreglerne har ikke vist sig heldig. Til en vis Grad har Bestemmelsen vist sig at virke mod sin Hensigt; Frygten for at blive beskattet af en ofte ret stor Kursstigning paa et Parti Anlægsaktier har virket stærkt hemmende paa den normale Tilgang af Salgsordrer, og dette har drevet Købernes Tilbud uforholdsmæssigt i Vejret. Dertil kommer, at Bestemmelsen har lagt sig hindrende i Vejen for saadanne Realisationer af Anlægspapirer, som har et yderst legitimt Formaal, nemlig Salg for at etablere nye Virksomheder, sætte Børn i Vej, købe Hus osv. I Erkendelse af, at Lovreglen viste sig at have en Række uheldige Virkninger, er der da ogsaa i de seneste Ligningslove indført Lettelser i Beskatningen af Anlægsaktier. Ikke alene udtalte den daværende Finansminister under Udvalgsbehandlingen i Folketinget af Forslaget til den anden Ligningslov (af 22. December 1941), at Reglen om Anlægsaktiernes Beskatning alene havde Hensyn til den forhaandenværende ekstraordinære Situation, og at det ikke var Hensigten at søge Reglen opretholdt under normale Forhold; selve Reglen undergik ogsaa den væsentlige Lempelse, at et Tab ved Realisation af en

Anlægsaktie fremtidigt kunde fradrages ikke alene i en Gevinst ved Salg af Værdipapirer, men ogsaa i en hvilken som helst anden Indtægt. Endvidere fik Finansministeren ved Loven af 1941 en Bemyndigelse til, naar Forholdene i ganske særlig Grad taler derfor, at tillade, at Fortjeneste ved Salg af Anlægsaktier helt eller delvis lades ude af Betragtning ved Beregningen af Indkomstskatten til Staten og den fælleskommunale Udligningsfond.

Den seneste Ligningslov af 19. December 1942 har samme Regler som sin nys omtalte Forgænger af 22. December 1941, men det fremgaar med stor Tydelighed af Lovens Forarbejder, at man i udpræget Grad har haft sin Opmærksomhed henvendt paa Rækkevidden af den Finansministeren givne Fritagelsesbeføjelse. Det udtales nemlig i Folketingsudvalgets Betænkning, at det er ønskeligt, at Dispensationerne faar et noget videre Omfang, end det i det forløbne Aar har været Tilfældet. For at karakterisere den Praksis, som man i saa Henseende kan ønske fulgt, nævner Betænkningen, at Dispensationer bør kunne ydes, hvor der er Tale om Tilvejebringelse af Kapital til Opretholdelse eller Udvidelse af Skatteyderens egen Erhvervsvirksomhed, eller — hvor vedkommende i Forvejen er Aktionær i et Selskab — til Tegning af nye Aktier, dog ikke for et større Beløb end det, som den paagældende hidtil har været Ejer af; dernæst bør der, naar Forholdene iøvrigt taler derfor, kunne dispenseres, hvor det drejer sig om Tilvejebringelse af likvide Midler til Udstyr til Børn ved Giftermaal eller til deres Uddannelse eller Igangsættelse med Erhverv; endvidere bør Dispensationsbemyndigelsen kunne bringes til Anvendelse i saadanne Tilfælde, hvor Afhændelsen af Aktierne har afgørende Betydning for Skatteyderens Velfærd, saasom Tilvejebringelse af nødvendig Bolig, Hospitalsophold eller lignende. Betænkningen slutter med at sige, at den givne Eksemplifikation ikke skal være udtømmende.

Bestemmelsen er altsaa nu i Skred, og det kan tilføjes, at Landskatteretten allerede, medens Loven af 22. December 1939 var gældende, og det altsaa var udelukket at fradrage et Tab paa Anlægsaktier, medmindre man havde en Salgsavance at »have Tabet i«, har statueret, at Loven i saa Henseende ikke kunde komme til Anvendelse paa Skatteydere, der havde erhvervet Aktier som Betaling for leveret Byggearbejde, som Konvertering af Gæld for leverede Varer og deslige. Man mente, at Lovens Formaal ikke kunde ramme en saadan Indehaver af en Post »Debitoraktier«. Ogsaa paa andre Felter har Retsanvendelsen begrænset Lovens Rækkevidde; saaledes har Skattedepartementet i September 1942 statueret, at Reglen om Anlægsaktiernes Beskatning ikke kommer til Anvendelse paa den Mand, der konstaterer

en Avance ved Bortgivelse af en Post Anlægsaktier. Bag denne Resolution ligger et Ønske om ikke at udvide en Undtagelsesregel ud over den Rækkevidde, som en streng Fortolkning af Lovens Ord: Realisation af Aktier i og for sig kunde hjemle. Skattevæsenet maa saa finde sig i, at saadanne Gaveaktier kan give en forholdsvis let Adgang til Mulighed for Omgaaelse; man vil dog vel forbeholde sig at ramme grelle Tilfælde af bevidst Omgaaelse.

2. *Skattepligt ved Afstaaelse eller Opgivelse af Kundekreds og lignende.*

Beskatning af goodwill er en Nydannelse inden for dansk Lovgivning. Forslaget til den første Ligningslov indeholdt en Bestemmelse om fuld Beskatning af opnaaede Afstaaelsessummer i Forbindelse med Forretningsoverdragelse. Under Forslagets Behandling i Rigsdagen kunde man vel erkende det berettigede i en Beskatning af et saadant Gode, idet det utvivlsomt for en ikke uvæsentlig Dels Vedkommende er opbygget gennem Afholdelse af Udgifter, som i de forløbne Aar har kunnet fradrages som Driftsomkostninger af Forretningens Indehaver. Man fandt det paa den anden Side betænkeligt at beskatte ogsaa den Del af Goodwill-Aktivet, som kunde antages at have sin Oprindelse fra den næringsdrivendes personlige Indsats af Arbejde og Dygtighed, og man har sikkert yderligere allerede da været inde paa saadanne Betragtninger, som gør det betænkeligt under eet at indkomstbeskatte Gevinster, som er oparbejdede gennem en lang Række af foregaaende Aar. Forslagets Regel blev derfor modificeret saaledes, at den opnaaede Fordel, hvorved forstaas Forretningsindehaverens *Nettogevinst* ved Afhændelsen, aldrig beskattes, naar den ligger under 5.000 Kr.; at der i Fortjenester, som ligger mellem 5.000 Kr. og 10.000 Kr., fragaar et Beløb af 5.000 Kr., og at Avancer paa 10.000 Kr. og derover kun beskattes for Halvdelens Vedkommende. Endvidere blev der givet den Regel, at et Tab ved Afstaaelse af en Virksomhed kan fradrages efter ganske tilsvarende Regler.

Den, der betaler goodwill'en, kan efter den gældende Regel fradrage Halvdelen af, hvad han faktisk har erlagt, fordelt gennem Afskrivninger af Beløbet over 5 Aar at regne fra første Forfaldsdag, og det er for denne Ret ligegyldigt, om den erlagte Afstaaelsessum muligt ikke har oversteget 5.000 Kr., ligesom det for hans Ret overhovedet er uden Betydning, om Sælgeren er kommet til at svare Skat af, hvad han modtager eller ej; afgørende er for Afskrivningsretten blot, at der er ydet Betaling for en saadan Rettighed, som Lovreglen rammer. — Hvis to eller flere Indehavere af en Forretning sælger denne for en

Sum, der giver hver af dem en Afstaaelsessum paa mindre end 10.000 Kr., maa det vistnok antages, at de hver især har Ret til fuldtud at kræve Lovens Fradragsregler overholdt for hver Persons Vedkommende; det kan, saavidt skønnes, ikke være det samlede Beløb, som ydes for Forretningen som saadan, der i saa Fald er det afgørende.

3. *Skattepligt ved Afstaaelse af tidsbegrænsede Rettigheder.*

Efter de seneste Ligningslove, som i saa Henseende til en vis Grad har ændret og lempet den første Lov af 1939, gælder tilsvarende Regler som nys anført med Hensyn til Beskatning af Afstaaelsessummer for Fortjenester, der opnaas ved Salg af Patentrettigheder, som er erhvervet ved Køb eller lignende, af Retten i Henhold til Forpagtningskontrakter, Udbyttekontrakt eller lignende.

4. *Skattepligt i Forbindelse med Afhændelse af Maskiner, Inventar og andre Driftsmidler.*

Forud for Ligningsloven af 22. December 1939 havde der i Skattevæsenets Praksis udviklet sig den Regel, at Næringsdrivende kunde fradrage de Tab, som de led ved at maatte sælge en Maskine eller et andet Driftsmiddel for et lavere Beløb, end det stod bogført til efter normal skattefri Afskrivning i tidligere Aar; derimod beskattede man ikke den mulige Gevinst ved Realisationen. Dette fandtes inkonsekvent, og under Hensyn hertil indeholdt Forslaget til den første Ligningslov af 1939 en Bestemmelse, hvorefter saadanne Realisationsgevinster fremtidigt vilde være at inddrage under Beskatningen. Rigsdagen antog ikke dette Forslag i dets fulde Udstrækning; ganske vist har man antagelig erkendt, at en Gevinst ved et Salg ligesaa vel kunde skyldes for stor skattefri Afskrivning gennem tidligere Aar, som et Tab paa et Realisationsbeløb kunde formodes at skyldes for ringe Afskrivning i foregaaende Tider, hvilken sidste Formodning var den reale Aarsag til Skattevæsenets nævnte Praksis; men ganske som ved Goodwill-Reglens Udformning, jfr. ovenfor under 2, fandt man det uheldigt at beskatte hele Gevinsten i Salgsaaret. I Overensstemmelse hermed skar man Toppen af Fortjenesten; det bestemtes, at en Realisationsavance kun skal beskattes, saafremt den overstiger 500 Kr., naar der er Tale om Salg af enkelte Driftsmidler, og 5.000 Kr., hvis Afhændelsen sker i Forbindelse med Totalophør af vedkommende Forretning eller af en særskilt udsondret Hovedgren af Virksomheden; yderligere blev indsat den Begrænsning, at den Del af Avancen, der ikke overstiger 30 % af de paagældende Genstandes Anskaffelsespris i Sælgerens Haand, altid skal kunne være skattefri. Med disse Rettelser til Lovforslagets

Regel er man gaaet bort fra den til Grund liggende Tanke, at ramme med Beskatning den Del af en opnaaet Salgsfortjeneste, som præsumtivt skyldes tidligere Aars for store skattefrie Afskrivninger; i Almindelighed vil saadan Overskridelse nemlig ligge inden for en Grænse af 30 % af Anskaffelsesprisen, og man er saaledes naaet til fortrinsvis at beskatte egentlige Gevinster som Følge af Konjunkturstigninger, hvilket er et Brud med tidligere Skattelovgivning, jfr. Statsskattelovens § 5 a. En tilsvarende Begrænsning af Retten til at fradrage et Realisationstab blev ikke indført; den endelige Udformning af den paagældende Lovregel hjemler udtrykkelig Ret til at fradrage det fulde ved Afstaaelsen konstaterede Tab. Dette skal man selvfølgelig paa ingen Maade beklage; iøvrigt har Reglen om Gevinstens Beskatning i den endelige Udformning kun ringe praktisk Betydning.

Under Begrebet Driftsmidler omfattes enhver Form for de i Næringslivet benyttede Driftsmidler, saaledes ogsaa Landmændenes Inventar og Maskiner, derimod ikke Skibe, Fabriksbygninger og Landbrugets Besætninger. Den heromhandlede Regel er gennemført uændret i de senere Ligningslove.

For samtlige de under 2—4 omhandlede Grupper gælder, at det Beløb, der kommer i Betragtning, altid er Forskellen mellem Genstandens eller Rettighedens Salgspris med Fradrag af Omkostninger ved Afstaaelsen paa den ene Side og paa den anden Side Anskaffelsesprisen for Sælgeren med Tillæg af mulige Bekostninger, som Skattevæsenet ikke har godkendt som fradragsberettigede Vedligeholdelsesudgifter eller lignende, og med Fradrag af saadanne Afskrivninger, som i den før Salget forløbne Tid har passeret som skattefrie Afskrivninger paa en saadan Maade, at de har paavirket Opgørelsen af den paagældende næringsdrivendes skattepligtige Indkomst. Dette sidste vil sige, at en Afskrivning i et Aar, hvor vedkommende Skatteydere samlede Virksomhed har givet saa stort Underskud, at dette overstiger Afskrivningen paa det senere solgte Driftsmiddel, ikke indgaar i Gevinstberegningen; Underskudsaarets Afskrivning glider helt ud af Opgørelsen og formindsker derved Nettoprovenuet ved Salget — et fuldkommen rigtigt Synspunkt.

For samtlige de under 2—4 omhandlede Grupper gælder dernæst, at der ved de to seneste Ligningslove af 1941 og 1942 er givet Finansministeren en Bemyndigelse til, naar Opgivelsen eller Afhændelsen af det paagældende Formuegode maa betragtes som ufrivillig, at tillade, at der ved Ansættelsen af den skattepligtige Indkomst helt eller delvist bortses fra Fortjeneste af den Art, som de særlige Regler afgiver Hjemmel for. Der er herved navnlig tænkt paa saadanne Afstaaelser af

mere eller mindre tvangsmæssig Natur, som finder Sted som Led i en af det offentlige gennemført Ordning indenfor det paagældende Erhvervsomraade, f. Eks. i Forbindelse med den fornylig gennemførte Mælkeordning. Dispensationen opnaas gennem Andragende til Skattedepartementet, der iøvrigt indrømmer Fritagelse ikke alene for selve Forretningsindehaveren, men ogsaa for Funktionærer, der mister deres Stilling i Tilknytning til Omordning af nævnte Art.

5. *Nygiftes Beskatning.*

De Klager, der tidligere i rigt Maal fremkom fra nygifte Ægtefolk om det urimelige i, at Ægtemanden i det første ofte økonomisk vanskelige Aar efter Brylluppet maatte finde sig i at blive beskattet ikke alene af sin egen Indtægt i det forud for Giftermaalet forløbne Aar, men ogsaa af Hustruens Indtægt i samme Tidsrum, er som bekendt blevet hørt og i et vist Omfang imødekommet. I Ligningsloven af 1941 indførtes en Regel, som det nu er Meningen at gøre permanent, og som tilsigter at afhjælpe de værste af de nævnte Ulemper. Det bestemmes, at den ugifte Kvinde, som indgaar Ægteskab i Tiden mellem en 1. April og en 30. September, vel for denne Periode skal svare Skat af den Indtægt, hun oppebar i det foregaaende Kalenderaar; men for den følgende Periode, d. v. s. for 2. Del af det paagældende Skatteaar, som løber fra 1. Oktober til 31. Marts, kan hun efter derom fremsat Begæring blive fritaget for at svare Skat af saadanne Erhvervsindtægter, som bortfalder inden 3 Maaneder efter Giftermaalet, saavel som af saadanne Indtægter iøvrigt, som bortfalder i Anledning af Ægteskabet. Og den Ægteemand, som har giftet sig f. Eks. i Marts 1943, og som efter de ældre Regler skulde svare Skat af sin egen og Hustruens sammenlagte Indtægter i Aaret 1942, kan opnaa tilsvarende Fritagelse med Hensyn til de Indkomster for Hustruen, som er bortfaldet paa samme Maade. Hvis den unge Kone saaledes før Giftermaalet har haft et Erhverv, der gav hende en Indtægt af 2.400 Kr. aarlig, men som hun nu maa give Afkald paa, fordi hendes Arbejdsgiver ikke ønsker at beskæftige gifte Kvinder, saa glider denne Indkomst paa den anførte Maade ud af Beskatningen respektive for hende selv, hvis hendes egen Skattepligt løber videre til Udgangen af vedkommende Skatteaar, og for hendes Mand, naar han skal tage hendes Indtægter med op sammen med sine egne. For Erhvervsindtægterne er der givet en Frist for Ophøret af 3 Maaneder; for andre Indkomster, saasom Familielegater, særlige Understøttelser og lignende gælder det, at de skal ophøre i Anledning af »Giftermaalet«; at den sidste Portion af Ydelsen muligt falder efter Ægteskabet, skulde vel ikke være til Hinder

for, at Bestemmelsen kommer til Anvendelse, naar det er Ægteskabet, der sætter Bom for den videre Indtægtsnydelse. Der er set Tilfælde, hvor en Hustru har maattet ophøre med sit Erhverv inden 3 Maaneder efter Brylluppet, men hvor hun senere har taget en anden Plads; under saadanne Omstændigheder er Betingelserne for Skattefriheden ikke til Stede; derimod vil Fritagelsen sikkert kunne indrømmes i de Tilfælde, hvor der blot er Tale om en Beskæftigelse af rent midlertidig Natur i Ny og Næ for Hustruen, og den Omstændighed, at hun maaske et Par Aar efter Giftermaalet paatager sig en ny fast Plads, kan selvfølgelig ikke medføre, at en tidligere given Fritagelse tilbagekaldes.

Den Hustru, der gifter sig f. Eks. i April 1943, og som i Overensstemmelse med det anførte frigøres for de bortfaldne Indtægter for anden Del af Skatteaaret, kan i den tilbageværende Indkomst for dette Halvaar fradrage, hvad hun har udredet i personlig Skat og i Udgift til personlig Forsikring under 400 Kr. Samme Ret tilkommer Ægte- manden, som gifter sig i Marts 1943, med Hensyn til den Del af Hustruens Indtægter, der ikke bortfalder. Derimod kan det være noget tvivlsomt, om ogsaa den Mand, der helt fritages for Skatten af Hustruens Indtægter, fordi disse fuldtud bortfalder inden Udløbet af de foreskrevne Frister, kan have Ret til Fradrag af de Skatter og de Forsikringer, som Hustruen har erlagt i Aaret forud for Giftermaalet. Lovreglens Ord synes at hjemle ogsaa denne Mand en Fradragsret; men paa den anden Side kan der anføres gode reale Betragtninger til Forsvar for at nægte ham Retten til Fradragene; naar Hustruens samlede positive Indtægter glider ud, vil det ikke være urimeligt at anlægge det Synspunkt, at i saa Fald bør ogsaa Skattefradraget og Forsikringsfradraget bortfalde. — For en Ordens Skyld bemærkes, at i de Tilfælde, hvor Ægte manden har en utvivlsom Ret til at tage Hustruens Forsikringsfradrag i Betragtning sammen med sine egne Fradrag af tilsvarende Natur, vil der ialt kun kunne fradrages et samlet Beløb af 400 Kr. paa denne Konto.

Hvis Ægteskabet indgaas i April Maaned, og Ægtefællerne som anført i det første Skatteaar beskattes hver for sig, faar hver af dem alene Fradrag som ugift Person. Forsaavidt Brylluppet sker før 1. April, opnaar Ægte manden Ret til Forsørgerfradrag og til Fradrag for Hustruens Indtægter ved selvstændigt Erhverv i det Omfang, hvori disse ikke er bortfaldet. Skal de unge Ægtefolk i hele dette Spørgsmaal anlægge en praktisk Betragtning, vilde det i de fleste Tilfælde være mest fordelagtigt at afholde Brylluppet før den 1. April.

6. Adskilte Ægtefællers Beskatning.

Det har gennem mange Aar været følt som en stor Urimelighed, at en fraskilt eller frasepareret Ægtemand skulde svare fuld Skat af det Underholdsbidrag, han ydede sin tidligere Hustru og de Fællesbørn, som havde Ophold hos hende. Det blev derfor betragtet som en Retfærdighedsakt, at Ligningsloven af 1941 indførte en Nyordning paa dette Omraade. Som bekendt gaar denne Nyordning ud paa, at Bidrag, som i Anledning af Skilsmisse udredes af den ene af de tidligere Ægtefæller til Underhold af den anden Ægtefælle eller af Børn, med Hensyn til hvilken der paahviler den bidragydende Ægtefælle Forsørgerpligt, kan fradrages i Bidragyderens skattepligtige Indkomst, medens paa den anden Side Bidragene til Ægtefællen og de Børn, der beskattes sammen med hende eller ham, bliver at henregne til den paagældendes skattepligtige Indtægt; hvis Bidraget ydes til et Barn, der er selvstændigt skattepligtigt, f. Eks. fordi Barnet har stadig Indtægt ved Arbejde for fremmede, skal det lægges til Barnets øvrige Indtægt. Bestemmelsen angaar kun Underholdsbidrag i familieretlig Forstand; har Ydelsen Karakter af Vederlag for den forhenværende Ægtefælles Opgivelse af Andel i det fælles Bo, er Beløbet i sig selv en Indtægt for Modtageren og en fradragsberettiget Udgift for Yderen. — Underholdsbidrag til Børn kan kun fradrages, naar det ydes til Børn, overfor hvem Bidragyderen har sædvanlig retlig Forsørgerpligt; har en fraskilt Mand f. Eks. paataget sig en Pligt til at yde en Søn eller en Datter et Underholdsbidrag udover deres fyldte 18. Aar, kan han ikke nyde godt af Fradragsreglen, da der ikke bestaar Forsørgelsespligt overfor saadanne Børn.

Reglen i Ligningsloven af 1941 angaar kun Tilfælde af Skilsmisse. Naar Bestemmelsens Gyldighed ikke blev udstrakt til at omfatte ogsaa Separation og faktisk Adskillelse paa ubestemt Tid, har Aarsagen sikkert været den, at man nærrede Frygt for at komme ud for Omgaaelses-tilfælde ved at gaa ud over Skilsmisernes Kreds; et Ægteskab, der blot er opløst ved Separation eller faktisk Adskillelse, kan jo genoptages uden Indgaaelse af særlige retslige Skridt, og det kunde maaske være fristende for visse Ægtefæller i Tilfælde, hvor Manden har en betydelig Indtægt, at indføre en Skinadskillelse med Tildeling af et stort Underholdsbidrag til Hustruen, som saa vilde blive beskattet af denne Ydelse for eget Vedkommende. Under Rigsdagsarbejdet med Ligningsloven af 1942 maa disse og mulige andre Betæneligheder ved at udvide Reglen imidlertid være trængt tilbage; i hvert Fald er Fradragsretten nu udvidet til at angaa ogsaa Tilfælde af Separation, saaledes at denne Rets-

tilstand nu ganske sidestilles med Skilsmisse, uden at Reglen iøvrigt paa noget Punkt er undergaaet Forandringer. Det kan maaske forventes, at den faktiske Adskillelse vil glide med ved en kommende Revision af Ligningsloven af 1942; for disse Forhold synes en Fradragsregel dog ikke at være fuldt saa paakrævet som i de Tilfælde, hvor Retten nu er hjemlet; dog kan der utvivlsomt paapeges Omstændigheder, under hvilke Bidrag mellem faktisk adskilte Ægtefæller kan have ligesaa fuldt Krav paa Fradragsret, f. Eks. naar den ene af Ægtefællerne er anbragt paa Hospital som uhelbredelig sindssyg.

Lovreglerne kommer ikke alene til Anvendelse paa Skilsmisse og Separation, som gennemføres efter Lovens Ikrafttræden; forsaavidt angaar forudliggende Tilfælde af Ægteskabsopløsning, kræves det blot, at de bestaaende Aftaler om Bidragsydelsen undergaar en Ændring, der medfører, at Skattepligten med Hensyn til Bidraget fremtidigt overvælttes paa Modtageren; den nye Aftale faar da som Hovedregel Virkning for de kommende Skatteaar. Det Bidrag, der vil kunne fradrages, er i alle Tilfælde, hvad der er udredet til Ægtefællen i det Aar, som ligger forud for Skatteansættelsen; mulige Ændringer i Bidragets Størrelse faar først Betydning for de fremtidige Ansættelser af respektive Yders og Modtagers Indtægter.

7. Reglerne om Værdiansættelse af ikke børsnoterede Aktier.

Medens Ansættelsen af de offentligt noterede Aktiers Værdi ved Formuebeskatningen aldrig har afstedkommet nogen Usikkerhed, fordi Statsskatteoven af 1922 saavel som dens Forgængere har en positiv Regel i saa Henseende, har Vurderingen af de ikke børsnoterede Aktier altid voldt Tvivl. Det er forsaavidt at anse for en Fordel, at Ligningslovene paa dette Omraade giver en positiv Vejledning; selve den paa-gældende Regel har dog paa ingen Maade undlivet Disputterne om Ansættelserne, endsige skabt Tilfredshed hos Skatteyderne. Bestemmelsen omhandler alene Aktier og fastslaar, at Aktier, der ikke er frit omsættelige, samt Aktier i Selskaber, i hvilke mindst $\frac{2}{3}$ af samtlige Aktier ejes af en enkelt Aktionær, ved Opgørelsen af den skattepligtiges Formue skal medregnes med mindst 80 % af en til Aktiens Paa-lydende svarende Andel i Selskabets hele Formue, opgjort efter de i Statsskatteoven af 10. April 1922 indeholdte Regler, saafremt ikke særlige Omstændigheder maatte begrunde en lavere Værdiansættelse. Da Reglen i Følge Ordlyden aabner Mulighed for Udsving op over og ned under 80 % af Aktiens indre Værdi, er der forsaavidt kun givet en Vejledning; men Satsen 80 % vil altsaa være at anvende, indtil

Begrundelse gives for en Afvigelse til den ene eller den anden Side. De 80 % skal sættes i Forhold til Selskabets Formue, opgjort efter Statsskattelovens Regler for, hvad der anses for skattepligtig Formue. Dette vil sige, at der tages Hensyn til faste Ejendomme, Varelager, Debitorer af enhver Art, Værdipapirer, Banktilgodehavender og deslige skattepligtige Aktiver med Fradrag af reel Gæld. Efter Statsskatteloven er goodwill ikke formueskattepligtig; det skyldes sikkert, at -et saadant uhaandgribeligt Gode er saare vanskeligt at vurdere, og det kan efter Ligningsloven altsaa lades ude af Betragtning ved Fastsættelsen af de ikke noterede Aktiers Kurs. Det maa dog forekomme urimeligt ganske at bortse en maaske anelig goodwill ved Kursansættelsen, da adskillige af de paagældende Selskaber utvivlsomt besidder en ofte meget betydelig goodwill. Iøvrigt gaar det i Følge Lovreglen, selvom den henviser til Statsskattelovens Bestemmelser om Formueskattepligten, ikke altid an uden videre at anvende en rent mekanisk Op-gørelse af de synlige Aktiver og deri fradrage de reale Passiver; et Varelager kan være opført for lavt, en Debitorportefølje og private Aktier kan være opført uden tilbørlig Afskrivning eller Hensyntagen til paahvilende Risiko; Maskinkontoen kan særligt for Tiden være op-taget til for stor Pris, fordi Materiellet for en stor Del er forældet og derfor maa udskydes med Tab, naar normale Forhold indtræder paa Verdensmarkedet. Men Udgangspunktet *kan* i og for sig altid være den nominelle talmæssige indre Værdi, og hvor ikke særlige Forhold gør sig gældende, vil det fra Skattevæsenets Side med Føje kunne hævdes, at der er taget behørigt Hensyn til de værdiforringende Momenter derved, at der legalt gives et Nedslag i Værdien med 20 %; det er derfor kun, naar de forringende Forhold er særligt iøjnefaldende, at de kan medvirke til en Kursnedsættelse udover de 20 %. De rent regn-skabsmæssige Passiver kommer selvfølgelig ikke i Betragtning ved Beregningen; dog maa Hensyn naturligvis tages til saadanne Afskrivnings- og Fornyelsesfond, som blot dækker over Forringelser paa Kontoen for Maskiner og Inventar, der er opført paa Aktivsiden med Anskaffelsesprisen. Derimod gaar Landsskatterettens Praksis ud paa ikke at tage Afskrivninger paa Selskabernes Fabriksejendomme og Lagerbygninger i Betragtning, selvom disse Afskrivninger med Føje har kunnet optages i Beregningen af den skattepligtige Indkomst; dette skyldes, at Statsskatteloven forlanger, at enhver fast Ejendom skal indgaa i Formueansættelsen med sin Ejendomsskyldværdi, og man har som Følge heraf ment at maatte bortse fra de Afskrivninger i Selskabets Status, som bringer Ejendomsværdien ned under Ejendoms-skyldværdien. Paa tilsvarende Maade berigtiger man altid en Status,

hvor en Fabrik eller deslige er opført til Anskaffelsesprisen, nedad eller opad til Overensstemmelse med gældende Ejendomsskyldværdi.

Skal man danne sig et Skøn over de noterede Aktiers rimelige Værdi, vil det være rigtigt at tage ogsaa andre Forhold i Betragtning end de Værdier, man kan læse ud af Selskabets Status. Der maa tages Hensyn til, hvad der er givet i Udbytte, saavel som til hvad der er indtjent i Overskud, og hvordan dette er anvendt; endvidere til Selskabets Fremtidsudsigter og øvrige Forhold. En lav Dividende gør en beskedne Kurs berettiget, medmindre Selskabet fører en forsigtig Politik og anvender store Dele af sit Overskud til Konsolidering. Et Skøn over Fremtidsmulighederne har ogsaa sin Berettigelse; men Skønnet maa anlægges paa Tidspunktet for Regnskabets Aflæggelse eller Generalforsamlingens Godkendelse, og der kan ikke tages Hensyn til, at Selskabets Indtjeningssevne muligvis maa bedømmes ganske anderledes, naar Aktionæren skal tage sit Skøn over Aktiens Kurs. Normalt er det dernæst Aktiens Værdi som Indskud i en i Gang værende Virksomhed, der skal ansættes; der kan ikke tages Hensyn til, at en eventuel Likvidation af Forretningen vil kunne betyde et stort Indgreb i de forhaandenværende Aktiver fra Skattevæsenets Side, fordi der muligt bliver Tale om Efterbeskatning ved Forbrug af henlagte Reserver, som har opnaaet Skattelettelse, da Henlæggelsen fandt Sted; til Forhold af denne Art vil der kun kunne tages Hensyn, naar Talen bliver om Vurdering af Aktier i et Selskab, der alt er traadt i Likvidation.

Ofte søges Paastanden om Værdiansættelse af unoterede Aktier til et lavere Beløb end 80 % af den indre Værdi støttet med Henvisninger til, at der i Selskabets Vedtægter er givet Medaktionærer Adgang til at overtage Aktierne til en Kurs, der maaske ligger meget betydeligt under den indre Værdi. Et saadant Forhold vil man næppe tillægge afgørende Vægt, medmindre Aktieejeren er forpligtet til at afstaa sin Aktie til den givne lavere Kurs, uden at han har nogen Mulighed for at opnaa en højere Pris. Man møder ogsaa ofte Henvisninger til en stedfunden Omsætning til en lavere Kurs; dette Forhold har Betydning, men ofte vil det vise sig, at det paagældende Ejerskifte har fundet Sted under Omstændigheder, der ikke kan sidestilles med Omsætning paa det frie Marked.

Af det anførte turde fremgaa, at der ret beset er mange Slags Forhold at tage i Betragtning ved Kursansættelsen for de ikke noterede Aktier. Som et særligt Forhold skal anføres, at Skattevæsenets Praksis med Hensyn til Ejendomsselskaber, d. v. s. saadanne Selskaber, hvis Hovedaktiv er en Udlejnings- eller anden Brugsejendom, gaar ud paa at ansætte Aktiernes Værdi blot nogle faa Procent under den regnskabsmæssige Værdi.

De tidligste Ligningslove gav ingen Vejledning med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilken Selskabsstatus, der tidsmæssigt set vilde være at tage i Betragtning. I Praksis anvendte man da i Reglen ved Ansættelsen af en Aktiekurs f. Eks. pr. 1. Januar 1941 de Værdier, som vedkommende Selskabs Regnskab angav pr. samme Dato eller ved den nærmest forudliggende Regnskabsafslutning. Dette viste sig snart at være forbundet med store Vanskeligheder; den Aktionær, som skulde selvangive sin Formue senest 31. Januar eller 15. Februar, kunde saa godt som aldrig have Kendskab til Selskabets Statusopgørelse pr. 1. Januar i samme Aar. Af Hensyn til dette uheldige Forhold har Ligningsloven af 1942 indført den Ændring, at der fremtidigt kan regnes med de Værdier, som findes i Selskabets Status ved Udgangen af det Regnskabsaar, som ligger til Grund for Selskabets sidste Skatteansættelse.

8. *De særlige Regler om Skattefrihed for visse Gaver og Legater.*

Som en helt ny Regel indfører Ligningsloven af 1942 den Bestemmelse, at der til den skattepligtige Indkomst ikke skal medregnes saadanne een Gang for alle oppebaarne Gave- eller Legatbeløb, der er udredet af offentlige Midler, Legater, kulturelle Fonds og lignende her eller i Udlandet, eller som er tilvejebragt ved Indsamling af Bidrag, alt forsaavidt Ydelsen alene har Karakter af en Anerkendelse af Modtagerens Fortjenester.

Reglen maa anses som et utvetydigt, men forsigtigt Udtryk for en Tendens, der i den senere Tid er opstaaet inden for Lovgivningsmagten og Administrationen, og hvorefter de saakaldte een Gangs Indtægter bør undergives en lempeligere Beskatning end de, der flyder konstant af en bestemt Kilde. At skabe nye rationelle Regler paa dette Omraade volder imidlertid store Vanskeligheder paa Grund af Forholdets komplicerede Natur; Principperne for en mulig kommende Lovgivning med Udvidelse ad den paagældende Vej er vistnok endnu i Støbeskeen, men det er sandsynligt, at man i første Række vil have sin Opmærksomhed henvendt paa en Lettelse af Beskatningen af Gaver, der ydes udenfor op- og nedstigende Linier, for hvilke sidste Overdragelsers Vedkommende Lettelser som bekendt har været gennemført allerede i en lang Aarrække.

Den nye Regel hjemler som anført fuldstændig Skattefrihed for særlige Hædersgaver, der ydes een Gang for alle; en saa stor Begunstigelse tør dog ikke forventes for andre een Gangs Indtægter og vilde heller ikke være begrundet. Skattefrihed bestaar herefter fremtidigt — fra og med Skatteaaret 1943/44 — for Præmier fra Nobelfonden,

for Donationer fra Tagea Brandts Legat og lignende. Det kræves, at Ydelsen skal være et Udtryk for Modtagerens Fortjenester paa specielle Omraader eller i Almindelighed; det er en Betingelse, at det er Navnkundigheder, der belønnes, eller tidligere Aars Flid og godt Arbejde, der honoreres; derfor falder f. Eks. Tilskud til Udarbejdelse af specielle videnskabelige Værker og lignende Opmuntringspræmier, saasom visse Bidrag fra Tuborgfonden, udenfor Fritagelsesreglen. — Det kræves dernæst som nævnt, at Ydelsen er oppebaaret een Gang for alle; hvis Gavetilsagnet gaar ud paa Ydelse af flere løbende aarlige Understøttelser, rammes Forholdet ikke af de særlige Regler, og Modtageren maa i saa Fald beskattes af Beløbet paa sædvanlig Maade. En særlig Undtagelse herfra er dog gjort i en Specialbestemmelse i Loven, hvorefter de Hædersgaver, der aarligt udbetales til krigsforliste Søfolks Efterladte m. fl., er fritaget for Indtægtsbeskatning. — Endelig kræves det, at Gaven er udredet af en offentlig Institution, et Legat, et Fond eller lignende, eller at den er skaffet til Veje ved Indsamling af Bidrag. Hvis en kommunal Funktionær faar en ekstra Maanedsgage i Anledning af sit 25 Aars Jubilæum, kan han ikke gøre Krav paa Skattefrihed af Beløbet; hvis en Bogholder i et større Firma faar en Sum fra sine Medarbejdere paa den Dag, han har været 35 Aar i Tjenesten, er han skattefri af dette Beløb, men hvis Cheferne samtidigt giver ham en Check paa 3 Maaneders Gage, omfattes denne Donation ikke af Fritagelsesreglen. Dette kan virke urimeligt; ret beset er Arbejdsgiverens Ydelse i højere Grad Udtryk for Anerkendelse af Modtagerens Fortjenester end Kollegernes Gave, der ofte har et typisk privat Præg. Maaske kan Chefen opnaa den for Jubilaren ønskelige Fritagelse ved at deltage i selve Personaleindsamlingen, men det maatte vist da ske med et vilkaarligt valgt Beløb, og han kunde i saa Fald ikke fradrage Ydelsen som en Driftsudgift i sit Forretningsregnskab.

9. *Reglerne om den skattemæssige Behandling af Lotterigevinster.*

Den gennem adskillige Aar førte Kampagne mod Beskatning af Klasselotterigevinster som Tillæg til anden Indkomst har som bekendt ført til det Resultat, at saadanne Gevinster fremtidigt holdes helt uden for Indkomsten og berigtiges med en fast Afgift af 15 % af, hvad en Lodseddel udbringer — dog at et Minimumsbeløb af 200 Kr. altid forlods glider ud som helt frit; den saaledes givne Skattefrihed for Smaagevinster gælder for hver enkelt Gevinst, som den paagældende Skatteyder maatte have opnaaet i Regnskabsaarets Løb paa et Lotterilod.

Endvidere er der i Ligningsloven af 1942 givet den Regel, at Indkomst hidrørende fra andre Lotterigevinster ikke skal medregnes til den skattepligtige Indtægt, forsaavidt Beløbet ikke overstiger 200 Kr. Er Gevinsten større end 200 Kr., vil kun Halvdelen af det overstigende Beløb være at medregne. Hvor Gevinsten bestaar i Varer, Huse eller lignende, vil formentlig Lotteriplanens Værdiangivelse være bestemmende for Beløbets Størrelse; dersom Modtageren forholdsvis kort efter Gevinstens Opnaaelse har afsat denne for et lavere Beløb, vil dette dog hyppigt kunne anvendes ved Udregning af den indkomstskattepligtige Værdi.

B. De siden 1940 gældende særlige Regler for Beskatning af kooperative Virksomheder og her hjemmehørende Aktieselskaber.

Det Sæt af Bestemmelser vedrørende Brugs- og Produktionsforeningers Beskatning samt Aktieselskabernes Paaligning af Udbytterate og Restrate, som indførtes ved Lov Nr. 95 af 20. Marts 1940 med Gyldighed for Skatteaaret 1940/41, er siden ved 3 Love, senest af 9. Marts 1943, blevet fornyet i temmelig uændret Skikkelse, og der har allerede for et Par Aar siden dannet sig en nogenlunde sikker Opfattelse af Hovedlinierne i disse nye Regler. Da Formaalet med nærværende Fremstilling fortrinsvis er at gøre Rede for de Omraader inden for Beskatningen, hvor det sidste Aars Lovgivning har indført Ændringer samt at behandle Forudsætningerne for disse helt nye Bestemmelser, skal Reglerne om de nævnte juridiske Personers Beskatning ikke omtales her — saa meget mere, som en blot nogenlunde fyldig Redegørelse for disse Forhold ganske vilde sprænge den naturlige Ramme for en Artikel som nærværende.

C. De gældende Regler om Merindkomstbeskatningen.

Ogsaa for disse Bestemmelers Vedkommende gælder det, at de i deres nuværende Skikkelse findes optaget første Gang i Lov Nr. 95 af 20. Marts 1940 med Gyldighed for Skatteaaret 1940/41, og at de er gentaget i uændret Form, bortset fra mindre betydningsfulde Punkter, i 3 senere Love. Hensigten med disse Bestemmelser er fortrinsvis at ramme med højere Beskatning saadanne Merindtægter, som kan antages at skyldes de ved Krigssituationen foraarsagede særlige Muligheder for at skabe forøgede Indtægter. Taget efter et Gennemsnitssynspunkt opnaar de paagældende Bestemmelser sikkert nok det til-

sigtede Formaal, men da det vilde være urimeligt at inddrage enhver Indtægtsstigning under den kvalificerede Beskatning, har man udtrykkeligt undtaget saadanne Tilfælde af Merindkomst, der skyldes Livrente, Gave, Ophør af Aftægtsyndelse eller Modtagelse af goodwill, samt Indtægter, der knytter sig til en efter den 31. December 1935 oppebaaret Livs- eller Ulykkesforsikring, modtaget Arv, Arveforskud eller Gave. Som bekendt har de for Tiden gældende Regler imidlertid paa forskellige Punkter været Genstand for Kritik, og det er vel ikke udelukket, at der i en nærmere Fremtid kan blive forelagt Rigsdagen Forslag til en ændret Form for Merindtægtsbeskatningen. Under Hensyn hertil saavel som til, at de for Tiden gældende Regler ikke rummer væsentlige Nydannelser, findes det uhensigtsmæssigt at gøre Forholdet til Genstand for en nærmere Behandling her.

D. Den seneste Tids særlige Regler for Optagelsen af Varelagrene, om Henlæggelse til Dækning af senere Tids Udgifter til Vedligeholdelse og om Afskrivning paa Nyanlæg m. v.

1. De for Skatteaaret 1943/44 gældende Regler om Varelagrenes Optagelse.

I den allerede for flere Aar siden gennemførte Adgang til at optage Lagrene til respektive Indkøbsdagens Fakturapris, Opgørelsesdagens Fakturapris eller til en Pris, der svarer til Gennemsnittet mellem Prisen paa Opgørelsesdagen og Prisen ved Krigsudbruddet, er der ikke indtraadt nogen Forandring. Derimod har Lovgivningsmagten og Administrationen for Skatteaaret 1943/44 imødekommet de fra Næringslivets Side fremsatte Ønsker om Ret til skattefri Hensættelse af visse Dele af den Merindtægt, som er fremkommet ved Realisation af et Varelager, der paa Grund af Krigsforholdene ikke har kunnet fornyes. De dertil sigtende Regler, der er ret specificerede i deres Udformning, gaar i Hovedsagen ud paa, at der foretages en Sammenstilling mellem paa den ene Side Lagrets Værdi ved Udgangen af det Regnskabsaar, som lægges til Grund for Indkomstangivelsen for Skatteaaret 1943/44, i Reglen den 31. December 1942, og Størrelsen af Lagrene ved de 3 sidste Regnskabsafslutninger før Krigen, d. v. s. i Reglen 31. December 1936, 1937 og 1938, gennemsnitlig beregnet og forhøjet med 100 % af Hensyn til den siden da indtraadte generelle Prisstigning; Lagret pr. 31. December 1942 skal dog være opgjort efter samme Principper, som benyttedes ved Lageropgørelsen før Krigen. Udgør Lagerværdien pr. 31. December 1942 f. Eks. 30.000 Kr., og

Gennemsnitsprisen fra Førkrigstiden 60.000 Kr., udkommer der saaledes en Nedgang paa $60.000 \times 2 \div 30.000$ Kr. eller 90.000 Kr., og den givne Koncession hjemler saa Ret til at formindske Indtægten for Aaret 1942 med en skattefri Henlæggelse af $\frac{1}{3}$ af 90.000 Kr. eller 30.000 Kr. En Betingelse herfor er det dog, at den skattepligtige Indtægt for Aaret 1942 overstiger Gennemsnittet af Indtægterne i Aarene 1939 og 1940 med mindst 30.000 Kr.; er dette ikke Tilfældet, indskrænkes Adgangen til den skattefri Henlæggelse tilsvarende; hvis 1942's Indtægt er mindre end Gennemsnittet for 1939 og 1940, kan der altsaa ingen Henlæggelse foretages. Gennem Andragende til Skattedepartementet kan der dog eventuelt dispenseres herfra. Det er dernæst foreskrevet, at Henlæggelsens Beløb skal foretages i Form af indkøbte Statsobligationer eller Statsgældsbeviser, som deponeres i Finansministeriet og først frigives — og da beskattes —, naar Mulighederne for en Retablering af de tømte Varelagre maatte være til Stede.

Til Grund for disse Bestemmelser ligger en smuk Tanke om Imødekommelse af et berettiget Krav fra de Næringsdrivendes Side om Frigtage for Beskatning af en abnormt stor Realisationsfortjeneste. Der er dog adskilligt, der tyder paa, at der ikke i større Grad bliver gjort Brug af den givne Koncession. Dette skyldes formentlig en Række Omstændigheder. Man hører fra mange Branchers Side hævdet, at de store Realisationsavancer ligger tilbage til Tiden før 1942, og hvor dette er Tilfældet, træder Bestemmelserne om Indtægtssammenstillingen hindrende i Vejen; for disse Folk er Koncessionen altsaa kommet for sent. Adskillige har følt sig generet af Kravene om, at Henlæggelsesbeløbene skal anbringes i den nævnte bundne Form; denne Kritik synes dog mindre berettiget, idet det offentlige derigennem sikrer Midlernes Tilstedeværelse, til der bliver Brug for dem. En Del nærer Frygt for, at Beskatningen skal blive haardere, naar Frigivelsen af Midlerne sker, end Tilfældet nu er, og man kan mulig søge en Forklaring paa Tilbageholdenheden deri, at visse næringsdrivende ikke ønsker, at Skattevæsenet skal kunne blande sig saa meget i Opgørelsen af deres Lagre, som Bestemmelsens Gennemførelse forudsætter. Disse og mulige andre Indvendinger synes dog ikke i væsentlig Grad at kunne forflygtige den gode Hensigt, som utvivlsomt ligger til Grund for Bestemmelserne.

2. *Nye Regler om Fradrag til Vedligeholdelsesforanstaltninger.*

Adgangen til at fradrage Udgifter til Vedligeholdelse af Driftsmidler er i dansk Skattelovgivning undergivet en snæver Begrænsning, idet de gældende Bestemmelser kun giver Ret til Fradrag af Beløb, der

medgaar til *blot* Vedligeholdelse. Genstanden maa ikke gøres bedre end den var, da den nuværende Ejer erhvervede den; den maa ikke skifte Karakter, selvom dens Værdi ikke derved forøges. Som Følge af en streng, men korrekt Fortolkning af Lovreglens Ord har man været nødsaget til at nægte Husejere Ret til Fradrag af Udgifter, der er anvendt til Omdannelse af Butikker til Beboelseslejligheder, og man har ligeledes været tvunget til ikke at give Fradrag for Beløb, der er anvendt til Varmeisoleringsforanstaltninger, fordi der ikke herved kunde være Tale om blot Vedligeholdelse; at man har strakt sig til at tillade Fradrag for Udgifter til midlertidige Ændringer af Opvarmingsmidler, er strengt taget en Undtagelse fra Hovedsynspunktet, som er mere end rimelig og overfor Lovens Ord kan forsvares med Midlertidigheden; Tilbageførelsesudgifterne vil forhaabentlig ogsaa blive fradragsberettigede.

Skattevæsenets Praksis overfor Ejendomme, der nylig er erhvervet i forsømt Stand, er velkendt. Paa dette Punkt, hvor man tidligere kun akcepterede et Vedligeholdelsesfradrag paa 15 % af Ejendommens Nettoleje beregnet for den Del af Aaret, i hvilken den havde været i den nuværende Ejers Besiddelse, er der dog for nylig indført en Lempelse; man godkender indtil 20 % og 30 % af Nettolejen for et helt Aar respektive for Udlejningsejendomme og for Villaer, selvom Besiddelsestiden har været kortere end et helt Aar. Der er herved paa den ene Side taget Hensyn til den betydelige Stigning i Prisniveauet for Reparationsarbejder, paa den anden Side til Muligheden for, at en Ejer, specielt en Villaejer ofte ønsker at foretage relativt betydelige Reparationer umiddelbart efter, at han har erhvervet sin Ejendom.

Imidlertid har Tilførselsvanskelighederne jo paa mange Omraader medført store Indskrænkninger i Mulighederne for Foretagelsen af selv saadanne Foranstaltninger, som ikke overstiger Lovens Begreb »*blot*« Vedligeholdelse; de Næringsdrivende, der rammes af disse Forhold, ser deres Driftsmidler forringet, samtidigt med at deres Indkomstopgørelse viser for store Beløb, fordi de mangler Udgiften til de naturlige Vedligeholdelser. For at afbøde den heri liggende Urimelighed har Rigsdagen givet Finansministeren en Bemyndigelse til at tillade saadanne Forretningsdrivende i deres Indkomst at fradrage en efter Skattemyndighedernes Skøn passende Henlæggelse til senere Afholdelse af de udskudte Driftsudgifter. Ligesom ved Reserverne til Indkøb af Lagre skal Vedligeholdelseshenlæggelserne baandlægges, dog ikke i Statspapirer, men i en Fond, der samler Midler for en Gruppe af interesserede; det er nemlig Meningen at gennemføre Ordningen ved at samle visse Klasser af Næringsdrivende i en Blok, hvis

Henlæggelser da anbringes i en Fond, der faar til Opgave at modtage og forvalte de skattefrie Henlæggelser til senere Afholdelse af de for Tiden opsatte Udgifter til Reparationer af Driftsmateriel. Ved Frigivelsen bliver de henlagte Beløb skattepligtige, men vil da formentlig i deres fulde Omfang kunne anvendes til fradragsberettigede Vedligeholdelsesomkostninger.

3. Særlige Afskrivningsregler.

Medens Statsskattelovens Regler om Afskrivninger kun giver Ret til Amortisation af Udgiften til Anskaffelsen af et Driftsmiddel over dettes formodede Levetid, har Rigsdagen meddelt Finansministeren en Bemyndigelse til hurtig Afskrivning af en Del af den Merpris, som under de gældende Forhold maa erlægges for en Række Maskiner, for Nybygninger, for Skibe m. m. i Forhold til Fredstidens Prisniveau. Hensigten dermed er naturligvis at lette de paagældende Næringsdrivende i Afviklingen af de forøgede Udgifter; i sin nugældende Form angaar Ordningen Anskaffelser, der er foretaget eller kan henføres til Tidsrummet fra 1. Januar 1942 til 31. Marts 1943. Koncessionen gælder kun for nye Maskiner etc.; det er Hensynet til Beskæftigelsen, der her spiller ind. Bemyndigelsen angaar *dets* nye Skibe, der sættes i Arbejde paa danske Værfter eller indkøbes fra Udlandet, *dets* Nybygninger eller Ombygninger, der paabegyndes, og Maskiner o. l., som anskaffes til Brug ved ny Produktionsvirksomheder eller Udvidelse og Modernisering af bestaaende Virksomhed, *dets* endelig nye Maskiner m. v., der erhverves i Anledning af Udskiftning af væsentligt Omfang indenfor et bestaaende Foretagende.

Den ekstraordinære Afskrivning indrømmes over et kort Aaremaal paa fra 10 til 5 Aar med $\frac{3}{4}$ af Merprisen for nye Skibe, Nybygninger og dertil knyttede nye Driftsmidler; Afskrivningen kan indenfor et enkelt Aar af Perioden stige til respektive 30 %, 20 % af 50 % af, hvad der ialt kan afskrives som Merpris. For den ovenfor sidst nævnte Gruppe, Nyanskaffelser til Brug ved Udskiftninger, gælder noget andre Regler.

Det vil sikkert ofte være forbundet med betydelige Vanskeligheder for de næringsdrivende at afgøre, om det kan betale sig at anvende den herbehandlede Koncession — og i bekræftende Fald i hvilken Udstrækning, men det maa hilses med Anerkendelse, at Adgang er aabnet til hurtig Amortisation af en væsentlig Del af den tvangsmæssigt erlagte Overpris.